

MUZIKOS PAMOKŲ REIKŠMĖ ASMENYBĖS BRANDAI: MOKINIŲ, BAIGIANČIŲ PAGRINDINĘ MOKYKLĄ, POŽIŪRIS

Vaclovas Petkevičius

Vilniaus Simono Daukanto gimnazija, Lietuva

Anotacija

Muzikos edukologai pripažįsta, kad šiandienos mokyklinis mokymas orientuotas į mąstymo plėtotę, ignoruojant kitą sritį – emocijų ugdymą. Todėl muzikos dalykui tenka antraplaniškas vaidmuo, nors savo esybe jis galėtų būti labai naudingas mokantis ir į mąstymą orientuotų dalykų. Šiame straipsnyje autorius, analizuodamas mokinių požiūrį į muzikos dalyką, aiškindamasis, kiek šis dalykas vertingas mokinių asmenybės brandai ir kt., dalijasi savo pedagogine patirtimi.

Pagrindiniai žodžiai: mokinių pasiekimai, muzikos dalykas, muzikinis ugdymas, pamoka, vertybinės nuostatos.

Įvadas

Muzikos meno ir muzikos dalyko sunkumus bene taikliausiai apibūdina J. Abramauskienė (2002), įvardinusi šio laiko bruožus: įvairiausių kultūros formų atsiradimas, menkavertės muzikinės produkcijos lavina, tam tikras klasikinės muzikos diskreditavimas, meninio skonio anarchija, kultūrinių vertybių pasikeitimas ir kt. Tai pripažįsta ir J. Kievišas (2007), sakydamas, jog mokinio kultūra atspindi mokyklos ir gerokai platesnį sociokultūrinį kontekstą. V. Jakoniukas (2011) apgailestauja, kad „klausytojas tapo vartotoju ritmiškos dainos, su kuria jis tapatina visą muzikos meną“ (p. 297). Muzikos mokytojui atsiranda naujas iššūkis, kaip dabartiniam mokiniui su „savomis“ muzikinėmis nuostatomis pateikti alternatyvą jo klausomai muzikai. L. Jančiuvienė (2005) siūlo prisiminti A. Piličiausko išvestą sėkmingo muzikinio ugdymo formulę: $SU = R + M + N$, sėkmingas ugdymas = realizacija + malonumas + nauda. Akivaizdu, kad asmenybės tapsmas remiasi ne tik žiniomis, bet ir patirtomis emocijomis bei jausmais. Panašios sampratos laikosi ir Z. Rinkevičius (2011). Autorius išskiria dvi muzikinio ugdymo funkcijas: 1) *pagrindinę* – plėtoti ugdytinių imlumą vertingai muzikai, vadovauti tobulinant muzikinius gebėjimus, įgyjant žinių, turtinant intelektą, 2) *latentinę* – vadovauti suvokiant meninę ir dvasiinę kultūrą žmogaus, kaip socialinio bei būties fenomeno, asmenybinei brandai.

Kiek muzikos dalykas buvo vertingas mokinių asmenybės raidai, kaip jis prisidėjo prie vertybinių nuostatų ugdymo, aiškintasi baigiantis mokslo metams. Atlikus nedidelį tyrimą, gauta grįžtamoji informacija ir kitais klausimais, pavyzdžiui: su kokiais sunkumais, besimokydami muzikos, susidūrė mokiniai; kokie veiksniai padėjo tuos sunkumus įveikti; kaip pakito muzikinis pažinimas per mokslo metus.

Mokinių mintys, refleksijos, požiūris, jo kaita yra svarbūs įsivertinant, reflektuojant mokytojo darbą ir tobulinant muzikos dalyko didaktiką.

Pedagoginės patirties analizė

Baigiantis mokslo metams iš besimokančiųjų, t. y. pagrindinę mokyklą bebaigiančių mokinių – II klasės gimnazistų (N = 140) – gauta grįžtamoji informacija. Žinant šio amžiaus tarpsnio mokinių savybes, tokias kaip didelė energija ir gyvybingumas, idealizmas, tikras susidomėjimas, tolerancijos siekimas, savarankiškumas, greitas reagavimas į pasikeitimus, idealų ir vietos pasaulyje ieškojimas ir kt. (Vaidogienė, 2005), tikėtasi atvirų, jautrių ir nuoširdžių atsakymų, todėl pasirinktas nebaigtų sakinių metodas. Mokiniais buvo pateikti keturi nebaigti sakiniai („Muzikos pamokose man buvo vertingiausia ...“, „Mokantis muzikos man buvo sunkiausia ...“, „Įveikti sunkumus man padėjo ...“, „Įveikęs sunkumus, aš jaučiuosi ...). Taip pat prašyta dešimties balų sistemoje įvertinti: a) mokytojo darbą muzikos pamokose, b) patį save, savo rengimąsi muzikos pamokoms ir dalyvavimą jose, 3) apgalvojus savo muzikinio pažinimo raidą per mokslo metus, pažymėti, kaip pakito muzikinė kultūra pasirenkant du balus iš dešimties: „nuo – iki“. Mokinių mintys užbaigiant sakinius išanalizuotos. Esant didesnei teiginių užbaigiant nebaigtus sakinius įvairovei (mokinių pasiekimų atveju), jie buvo grupuojami. Išsiskyrusios grupės įvardintos kaip subkategorijos. Pastarosios jungtos į stambesnę vienetą – kategoriją.

Apklausoje dalyvių prašyta užbaigti sakinį „**Muzikos pamokoje man buvo vertingiausia...**“ Išanalizavus mokinių atsakymus, nustatyta, kad 7,1 % respondentų atsakė trumpai, labiausiai susitelkdami į muzikos istoriją. Pvz.: ...*medžiaga apie įvairius laikotarpius; ...skirtingų epochų muzikos bruožai; ...skirtingų laikotarpių kūriniai; ...nagrinėti kompozitoriai ir jų kūryba; ...istorinės žinios; ...teorinės žinios; ...medžiaga apie muzikos įtakas, ...pažintis su skirtingomis kultūromis; ...įvairių šalių muzikos tradicijos* ir kt.

Ženkliai didesnė respondentų dalis (75%) muzikos pamokų vertingumą siejo su asmeniniais pasiekimais. Juos paanalizuosime plačiau (žr. 1 lentelę). Apie pusę mokinių atsakymų priskirti *gebėjimų* kategorijai, dauguma jų *kūrinių klausymui ir atpažinimui*. Z. Rinkevičius (2011) taip pat atkreipia dėmesį į šią svarbią muzikinių gebėjimų sritį, sakydamas, kad muzikos kūrinio poveikis sukuria dvasinę būseną, kuri estetinius jausmus integruoja į intelektą (emocijos žadina mintį), atmintį, vertybines nuostatas. Klausydamasis kūrinio mokinys išgyvena jo grožį, ieško ryšių su asmenine patirtimi. Taigi ir tos mokinių pasiekimų sritys vienaip ar kitaip yra susijusios. Muzikos poveikio jėga, kaip teigia J. Abramauskienė (2002), labai daug priklauso nuo klausytojo emocinio jautrumo, jo pasirengimo bendrauti su tikru menu. Taigi klausytojo parengimas, kaip žinia, individualus ir dažnai netrumpas procesas, labai svarbi muzikinio ugdymo dalis.

Kitos dalies respondentų (47%) atsakymai priskirti *pažinimo* ir *vertybinių nuostatų* kategorijoms.

Mokinių mintys apie patirtus atradimus, praturtinusius asmenybę, naują tolerancijos raišką ir kt. neleidžia abejoti Z. Rinkevičiaus (2011) žodžiais, kad ugdymo turinyje tebeturi rasti vietos „vertingiausi įvairių epochų, žanrų, stilių muzikos kūriniai, tapę šimtmečiais patikrintu europinės (ir pasaulio) muzikinės kultūros „aukso fondu“. Juk tik dideli dalykai išjudina „snaudžiančią dvasią“, ugdo vertybines nuostatas. Akivaizdu, kad daugelis respondentų tam pritartų. Nacionalinė muzikinė kūryba, kultūra tiriamųjų neliko nepastebėta: jie suvokė Lietuvos liaudies ir profesionaliosios muzikos palikimo išskirtinumą. Mokinių mintys byloja apie paaugusią jų muzikinę ir kultūrinę kompetencijas.

Mokinių pasiekimai

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Pažinimas	Žinios ir supratimas	... susipažinti su įvairiomis epochomis, suprasti, kas būdinga to laikotarpio muzikos kūriniams; ... perprasti įvairių šalių muzikos bruožus, papročius; ... sužinoti apie garsių kompozitorių gyvenimą, kuo jie svarbūs ir nusipelnę muzikos istorijai; ... kitoje šviesoje suvokta Lietuvos kultūra, istorija; ... augant mano žinioms, keičiasi ir skonis, ir supratimas apie muziką; ... supratau, kad jokia mano klausoma muzika nebenugalės klasikos galybės.
	Analizė ir sintezė	... susipažinti su Lietuvos ir pasaulio muzikos istorija, suprasti skirtumus ir panašumus; ... išgirsti ir suprasti, kas vyko anksčiau, kaip muzika kito, kodėl taip vystėsi; ... galimybė palyginti lietuvių ir kitų šalių autorių muziką, atskirti muzikos žanrus.
Gebėjimai	Kūrinių klausymas ir atpažinimas	... diskų (CD su muzikiniais pavyzdžiais – aut.) atsiskaitymas <...> Tai tikrai vertinga ir tiesiog malonu išmokti ir gebėti atpažinti gerą muziką; ... CD klausymas ir muzikos pažinimas; ... klausyti ir pažinti kūrinius (darbas su CD); ... savarankiškas darbas – diskų klausymas; ... CD klausymas puikus būdas tobulėti ir labai patogus kažką veikiant.
	Dainavimas	... lavinta klausa ir dainuota kartu su kitais; ... komandinis darbas – kitaip dainavimas; ... galimybė dainuoti su visa klase gražias liaudies dainas; ... dainavimas, nežinau, kodėl anksčiau nedainuodavau; ... ėmiau dainuoti, anksčiau to nedarydavau.
Vertybinės nuostatos	Atradimai, turbinantys asmenybę	... atrasti muziką, kurios anksčiau niekada nebūčiau klausiusi. Pažinti Šopeną; ... viskas nauja: sužinojau tai, ko anksčiau nežinojau ir apie ką niekada negalvojau; Muzikos pamokos labai vertingos. Pradėjau klausyti tokių kūrinių, kurių anksčiau nežinojau; ... naujai atrastos dainos, kurios, manau, taps mano gyvenimo dalimi; ... išgirsti klasikinę muziką ir suprasti jos grožį, nes aš pats nebūčiau prisivertęs; ... buvo gera įdėti į save kažką naujo; ... aš nebuvau klasikinės muzikos fanė, bet dabar supratau, kad ji įdomi, verta įsiklausyti. Ji padeda nusiraminti ir pajusti gyvenimą; ... dabar klausydama si klasikinę muziką jaučiuosi kitaip... šventiška... pamiršusi rutiną; ... tapau labiau išsilavinęs; ... supratau, kad mano MP3 grotuve jau per mažai vietos gerai, mėgstamai muzikai. Tai gi, keičiasi ir mano laisvalaikis; ...nuo šiol klasikinė muzika man tai susikaupimas, o kartu ir visiškas atsipalaidavimas, daugiau svajonių ...; ... sistemingai besimokydamas tapau sąžiningesnis.
	Tolerancija	... pajusti, kad patinka ir lietuvių autorių kūriniai; ... supratau, kad ir LT kompozitoriai rašė gerą muziką; ... puikūs lietuvių autorių kūriniai. Anksčiau prieš juos buvau neigiamai nusiteikusi; ... pasikeitęs požiūris į klausančius kitokią muziką; ... požiūrio kaita. Dabar man patinka daug daugiau kompozitorių; ... atsiradusi tolerancija: kiekvienos šalies muzika gali būti gera.

17,8% respondentų, kalbėdami apie muzikos pamokų vertingumą, akcentavo *mokymosi aplinką*. Ji, aprašant tyrimo rezultatus, traktuojama kaip kategorija, o remiantis mokinių teiginiais įvardintos dvi subkategorijos: *emocinė aplinka* ir *mokytojo vaidmuo*. Pastarajam priskirta $\frac{3}{4}$ šiai kategorijai priskirtų teiginių. Pvz.: ... *mokytojo dėstymas (nėra lygių!) ir geranoriškumas; ... puikus mokytojo pasirengimas pamokoms, filmuota medžiaga ir kt.; ... mokytojas, jo žinios ir supratimas; ... mokytojo patyrimas, išgyvenimai, noras ir pasiryžimas supažindinti mus su gera muzika* ir pan. Emocinę aplinką iliustruoja šios mokinių mintys: ... *muzikos pamokose būna tvarka, gera dirbti; ... tyla leidžia susikaupti, išgirsti klausomą kūrinį* ir pan.

Vienas iš muzikos mokytojui keliamų uždavinių – kreipiantis į mokinių jausmus ir protą, išugdyti meilę muzikai, rengti juos įvairių muzikos kūrinių suvokimui ir vertinimui, išugdyti muzikinio mąstymo kultūrą ir plėtoti jų muzikinius kūrybinius gebėjimus. Mokinių apklausos duomenys guodžia, nes daug ką, kaip rodo tyrimas, pavyko įgyvendinti.

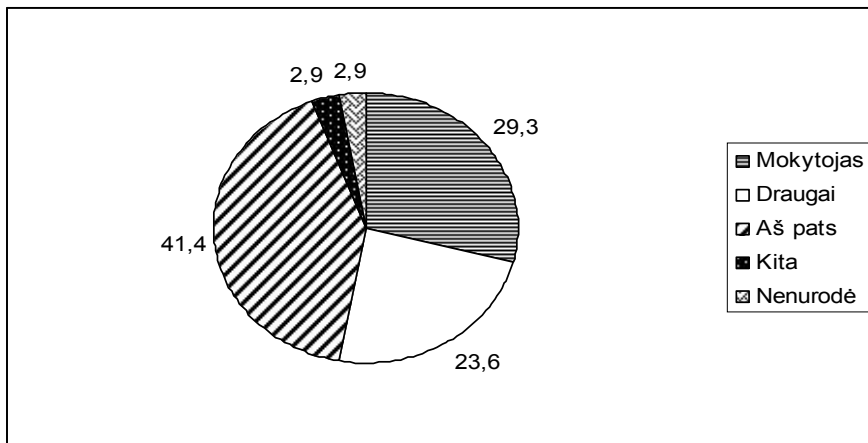
Sakinį „**Mokantis muzikos man buvo sunkiausia...**“ 27,1% respondentų užbaigė trumpai: ... *viskas buvo nesunku; ... sunkumų nebuvo; ... nieko nebuvo sunkaus* ir pan. Visgi kita respondentų dalis susidūrė su vienokiais ar kitokiais sunkumais. Ko gero, taip ir turi būti, nes mokymasis nėra lengvas užsiėmimas. Jis reikalauja ir valios pastangų, ir didelių laiko sąnaudų. Vienas iš mokinių nurodytų sunkumų – *išankstinės nuostatos apie muzikos dalyką*, kaip nerimtą ir nereikalingą discipliną. Net 34,3% mokinių teigia susidūrę su muzikos dalyku, kuris atrodo daug rimčiau nei iki šiol. Pvz.: ... *oho! Pradžioje viskas buvo sunku! Tokių muzikos pamokų niekada neturėjau!; ... pasirodo, muzika nėra kiek ne lengvesnė už fiziką ar matematiką; ... kol „persilaužiau“ teko dirbti rimčiau nei kitose pamokose; ... mokytis. Ir kodėl gi kiti muzikai su mumis nedirbo? Visus metus neišsižiodavau, o visada turėjau 10; ... pradžioje buvo sunku. Pakeičiau keturias mokyklas, bet tik Daukante supratau, kas tai yra muzikos pamoka; ... perprasti teoriją, ieškoti ryšių su kitais dalykais (pvz., istorija), nes muzikos niekuomet nesimokiau. Beje, su istorijos dalyku susijusių teiginių rasta ir daugiau. 7,8% mokinių pažymėjo, kad muzikos istorija glaudžiai siejasi su istorijos dalyku: ... *pradėjau geriau mokytis istoriją; pamčiau, kiek daug dalykų su ja yra susijusių*. Vieni mokiniai, kaip rodo apklausa, suvokė, kad sėkmingai mokytis muzikos trukdančios... *istorijos dalyko spragos*, kitiems atvirksčiai – ... *gerai, kad moku istoriją, buvo daug lengviau mokytis muzikos*.*

33,6% respondentų sunkumus, patirtus mokantis muzikos, sieja su *nepakankama mokymosi mokytis kompetencija*, kuri reiškiasi negebėjimu planuoti, paskirstyti laiko ar pasirinkti tinkamą mokymosi strategiją ir pan. Mokiniai rašo: ... *nedirbau sistemingai, paskui buvo sunku; ... pradžioje galvojau, kad reikia iškalti kūrinius ir jų autorius; ... į namų darbų atsiskaitymus žiūrėjau kaip į kontrolinius; ... nevaikščiojau į pamokas; ... nepakankamai skyriau laiko; ... buvo sunku, nes kasdieną būdavo ką rengtis ir kitoms pamokoms, todėl muzika likdavo nuošaly*. Vieno mokinio asmeninė branda nebeleidžia palikti spragų. Jis rašo: ... *padariau ne viską, todėl per vasarą perklausysiu tuos keturis diskus. Atidžiai perklausysiu ..., bet ne dėl to, kad reikės, o dėl to, kad noriu ... Dėl savęs, dėl malonumo*.

5% mokinių (beje, jie visi iš vienos iš penkių tyrime dalyvavusių klasių) nurodo dar vieną sunkumo priežastį – *klasės draugus*. Jie rašo, jog sunkiausia ... *iškęsti šalia sėdintį ir burblenantį klasės draugą; ... pakęsti triukšmaujančius draugus*. Kažkas piktinasi: *nežinia, ko jie iš viso ateina į klasę* ir pan.

Kitas nebaigtas sakinytis „**Įveikti sunkumus man padėjo...**“ Mokinių atsakymus galima sugrupuoti (žr. 1 paveikslą). Didesnioji mokinių dalis (41,4%) įsitikinusi, kad įveikiant sunku-

mus svarbiausi buvo **jie patys**. Mokiniai nurodė savo asmenines savybes: *kantrybė; užsispyrimas; valia; pasiryžimas; nusiteikimas; susikaupimas; atmintis* ir t. t. Kitų atsakymai rodo jų mokymosi motyvaciją: ... *noras pažinti; ... didelis noras išmolti; ... žinojimas, kad reikia; ... noras gauti gerą pažymį; ... noras pažinti gerą muziką; ... noras neapvilti mokytojo ir savęs* ir pan. Nemažai mokinių, norėdami įveikti sunkumus, kūrė savas mokymosi strategijas: ... *mano pačios užrašai; ... mano sąsiuvinis, kuriame žymėjau asociacijas; ... intensyvus mokymasis; ... dažnas muzikos klausymasis; ... tam skirtas mano laisvalaikis* ir pan. Keli mokiniai pripažįsta, kad sunkumus įveikti padėjo ... *prisivertimas* ir ... *supratimas, kad kitaip nepraeis*. Dar keliems – *meilė muzikai*.

1 pav. Veiksniai, padėję mokiniams įveikti sunkumus

29,3% tiriamųjų nurodė, kad sunkumus įveikti padėjo **mokytojas**. Keli mokiniai užbaigdami sakinį nurodė tik mokytojo vardą, kiti rašė plačiau: ... *objektyvus vertinimas; ... paskatirimai; ... reiklumas sau ir kitiems; ... geranoriškas bendravimas su mokiniais; ... gera nuotauka; ... planuoti atsiskaitymai; ... sudaryta galimybė tobulėti, pasitaisyti; ... nes niekada neskaičiavo savo laiko* ir pan.

23,3% mokinių paminėjo **draugų** indėlį įveikiant sunkumus: ... *mokėmės drauge su suolo drauge; ... drauge klausėmės kūrinų; ... tikrinome vienas kitą; ... kartais labai padėdavo draugų užuominos; ... geriausius kūrinius įsirašėme į MP3 grotuvą; ... išrinkome gražiausią kūrinį* ir t. t.

Keturi mokiniai nurodė, kad jiems įveikti sunkumus padėjo ... *muzikos mokykla, ... tėvai*. Tokia pati dalis mokinių atsakymo nepateikė.

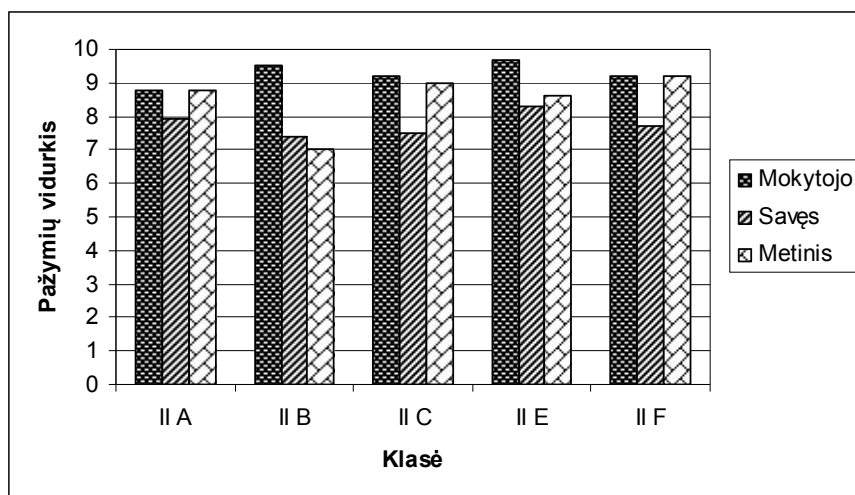
Respondentų prašyta užbaigti dar vieną sakinį „**Įveikęs sunkumus, aš jaučiuosi...**“ 17,8% nurodo besijaučiantys gerai, 24,2% – labai gerai, 30,7% – puikiai. Šiuos atsakymus dažnai lydėjo dar koks nors parašytas papildomas žodis. Kaip antai: ... *laiminga; ... laimingas, nes dažniausiai gaunu 10; ... super!; ... pakylėtas; ... linksmas; ... jaučiuosi tik dabar pažinusi muziką; ... jaučiuosi tik dabar mokėsis muzikos*. Akivaizdu, kad tokį jausmą galima išgyventi tik susidūrus su sunkumais. Ir jeigu mokantis viskas nesunku, lengva, vadinasi, kažkas negerai su ugdymo turiniu ar ugdymo instrumentais.

Kiti 23% tiriamųjų savo atsakymo nesiejo su *gerai, labai gerai ar puikiai*. Jų atsakymai tokie: ... *vertingas; ... reikšmingas; ... savimi patenkintas; ... lengvesnė už orą; ... atsipalaidai-*

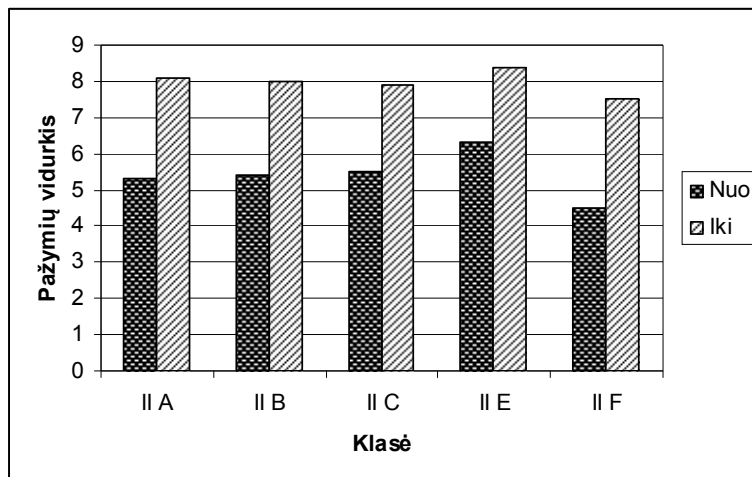
vusi; ... tai nuolatinė mano būseną – aš visada stengiuosi įveikti sunkumus. Kai kas šmaikštuoja: ... pasiruošęs naujiems; ... rytoj startuosim su naujais... ir pan. Nors ir labai nedidelei mokinių daliai (4,3%) įveikus sunkumus, išlieka nerimas. Jiems atrodo, kad: ... neįveikiau sunkumų, man reikia daug dirbti; ... esu pavargusi ir susinervinusi; ... vis nerimauju, nes muzika mano labai užleistas dalykas iš senų laikų. Tokiems mokiniams reikia padėti, palaikyti pasitikėjimo vertą atmosferą, skatinti pasitikėti savo jėgomis, auginti jų savivertę. Pastarieji yra linkę save lyginti su klasės draugais, o ne stebėti savo asmeninį augimą.

Pamoka – tai abiejų ugdymo proceso dalyvių: mokytojo ir mokinių – darbas. Labai rimtas 45 minučių trukmės darbas. Respondentų buvo prašyta 10 balų sistemoje įvertinti mokytojo darbą pamokose, taip pat savo pačių rengimąsi muzikos pamokoms bei dalyvavimą jose. Kaip matyti 2 paveiksle, visos tyrime dalyvavusios klasės palankiau vertina mokytojo, o ne savo darbą. Nustatytas pažymių vidurkių skirtumas nuo 0,9 balo (II a klasėje) iki 2,1 balo (II b klasėje). Mokinių savęs vertinimo balą palyginus su klasių metinių pažymių vidurkiu, aiškėja, kad metinis pažymys yra aukštesnis nei pačių mokinių įsivertinimas (išskyrus vieną atvejį – II b klasę). Ypač sau reiklūs buvo II c ir II f klasių mokiniai. Tikėtina, kad pamokos, puoselėjančios tokias asmenybės savybes, kaip punctualumas, sąžiningumas, atsakingumas, pareigingumas, ir apklausos metu mokiniams neleidžia būti kitokiems. Tyrimo duomenys rodo, kad nors mokiniai ir pripažįsta labai daug dirbę, visgi sutinka, kad galėjo pasirodyti ir geriau.

2 pav. Mokinių įvertintas mokytojo ir jų pačių darbas muzikos pamokose bei metinis dalyko įvertinimas

Respondentai prašyti įvertinti savo muzikinio pažinimo raidą per mokslo metus, pasirenkant ir pažymint du balus iš dešimties: nuo – iki. Gauti rezultatai vaizduojami 3 paveiksle.

3 pav. II klasės mokinių muzikinio pažinimo raida per mokslo metus

Paveiksle matyti, kad II a klasės mokinių pasiekimai, jų nuomone, pagerėjo 2,8 balo, II b – 2,6, II c – 2,4, II e – 2,1, o II f – net 3 balais. Pradinį savo lygį („nuo“), neparašydami sau neigiamų pažymių, įsivertino tik vienos – II e – klasės mokiniai. Palyginus merginų ir vaikinių įsivertinimus, nustatyta, kad pradžioje prasčiausiai save vertino II b klasės merginos (trečdalis jų save vertino trimis balais) ir II f klasės vaikinai (pusė jų save vertino pačiais žemiausiais (1–2) balais). Žymėdami antrą balą („iki“), tik 2,1 % respondentų išsakė nuomonę, kad jų pasiekimai vis dar neigiami – lygūs trejetui. Visi kiti tyrime dalyvavę mokiniai save vertino teigiamu pažymiu.

Taigi grįžtamoji informacija leidžia manyti, kad tirtų klasių mokiniai pagrindinę mokyklą baigia ne tik rimtai padirbėję muzikos pamokose, bet ir suvokę savo muzikinio pažinimo kaitą bei supratę, kad muzika, kaip teigia vienas respondentas, ... *tai ne tik garsas, bet žymiai daugiau.*

Apibendrinimas

Remdamasis tuo, kas pasakyta, pateiksiu kelis apibendrinamuosius sakinius:

- Muzikos pamokos ne tik svarbios respondentų išsilavinimui, muzikinio skonio formavimuisi, bet jos padėjo mokytis ir kitus dalykus (pvz., susidarė tarpdalykiniai ryšiai ir sistema su istorijos dalyko turiniu) bei buvo būtinos mokinių relaksui (pvz., klasikinės muzikos klausymas, dainavimas), turinčiam įtakos sėkmingam mokymuisi apskritai.
- Mokiniai vertina muzikos pamokų naudą savo pažintinių interesų augimui, pripažįsta gebėjimų tobulėjimą, palankiai vertina vertybinių nuostatų kaitą ir nurodo mokymosi aplinkos (mokytojas, emocinė aplinka) vaidmenį siekiant rezultatų.
- Dauguma sunkumų, patiriamų muzikos pamokose, yra laikini ir įveikiami, jeigu tik mokymuisi skiriama bent kiek dėmesio. Žinoma, didžiausių vaidmenį čia vaidina asmeninės ugdymo proceso dalyvių savybės. Sunkumai, kurie suformuoti aplinkos, pvz., išankstinės nuostatos apie muzikos dalyką, kaip apie nerimą ir nereikalingą, reikalauja kur kas daugiau laiko, mokytojo ir mokinių ištvermės siekiant mokymo(si) kokybės.

Literatūra

Abramauskienė J. (2002). Būsimųjų pradinių klasių mokytojų muzikinis ugdymas – jų profesinio rengimo komponentas. Daktaro disertacijos santrauka. Socialiniai mokslai, edukologija (07 S). Vilnius: VPU.

Jakoniukas V. (2011). Muzika kaip neverbalinės komunikacijos priemonė kultūros ir švietimo sistemoje // Dvasingumas žmogaus pasaulyje. Kolektyvinė monografija. / Sud. J. Kievišas ir R. Kondratienė. Vilnius: VPU. P. 296–302.

Jančiuvienė L. (2005). Sėkmingo muzikos istorijos dalyko mokymo link... Prieiga per internetą: [http://www.lmma.ku.lt/publikacijos_files/Sekmingo%20muzikos%20istorijos%20moky mo%20link.pdf](http://www.lmma.ku.lt/publikacijos_files/Sekmingo%20muzikos%20istorijos%20moky%20mo%20link.pdf) (žiūrėta 2011-08-01).

Kievišas J. (2007). Meninis ugdymas švietimo institucijoje. I dalis. Vilnius: VPU.

Rinkevičius Z. (2011). Muzikinis ugdymas – dvasingumo brandinimo procesas // Dvasingumas žmogaus pasaulyje. Kolektyvinė monografija. / Sud. J. Kievišas ir R. Kondratienė. Vilnius: VPU. P. 302–313.

Vaidogienė R. (2005). Ugdymo sąlygų vaidmuo formuojantis kaimo pagrindinių mokyklų mokinių muzikinėms nuostatomis. Magistro darbas (Muzikos edukologija). Vilnius: VPU.

Summary

THE IMPORTANCE OF THE MUSIC LESSONS TO A PERSON'S MATURITY: A POINT OF VIEW OF A HIGH-SCHOOL GRADUATE

Vaclovas Petkevičius

Vilnius Gymnasium of Simonas Daukantas, Lithuania

Music educators (J. Kievišas, 2007; V. Jakoniuk, 2011; Z. Rimkevičius, 2011 etc.) recognize /face the fact that the present-day /contemporary/modern teaching process is oriented to the domain of thinking, disregarding the emotional domain. Therefore the subject of music plays a secondary role, in respect to its entity it could be very useful while learning the subjects oriented towards the domain of thinking.

During the research the attitude was considered that a learner (and not the learning discipline) to be the most important object in the educational process. The gymnasium learners of the II form participated in the research. It was expected for open, simple and earnest answers, so the method of an unfinished sentence was chosen. The questionnaire comprised the four unfinished sentences (i.e. “*During the music lessons it was the most valuable for me*“, “*While leaning the subject of music it was the most difficult ... for me*“, “*To overcome difficulties ... helped me ...*“, and “*Having overcome the difficulties I feel ...*”). Accordingly, the three parts of rating with the marks from 1 to 10 were used: to assess the teacher during the music lesson; a learner / a respondent assessing himself / herself about preparation and activity in the music lessons. The third question contained the considerations about the perfection and achievement in musical culture choosing the two marks while assessing: „*from – to*“. The thoughts of the learners, the reflection, the point of view, and the changing views were important both in the assessment and the reflection of the teacher's work as well as in the development of the didactics of the teaching subject.

In summary, some conclusion was drawn:

The music lessons were important not only to educate the learners, but also to develop the musical matter and it helped learn other disciplines (e.g., the interdisciplinary relationship and system within the content of the history subject) as well as it was necessary to the learner as means of relaxation (e.g., listening the classical music, singing), that had the formative influence on the successful education.

The learners appreciated the use of enriching their cognitive interests; they acknowledged perfection of their abilities; they estimated positively the alteration of a sense of values; they noted the role of the environment in educational process (i.e. a teacher, an emotional setting) in achieving the results.

Many difficulties experienced in the music lessons, were temporal and surmountable, if only some attention was payed to education. Naturally, the personal characteristics of a learner played there the best role in the process of education. The difficulties that were shaped by a setting, e.g., attitudes in advance on the music subject which was considered as being silly and unnecessary, required by a long way much more time, patience and stamina for a teacher and a learner to achieve the quality in teaching and learning.

Key words: ability, musical education, the lesson, learner's achievements, the subject of music, a sense of cultural /spiritual values.

Received 10 July 2011; accepted 15 August 2011

Vaclovas Petkevičius

Music Teacher Supervisor, Vilnius Gymnasium of Simonas Daukantas,
11 J. Jasinskio Street, LT-01111 Vilnius, Lithuania.

E-mail: Petkevičius.vaclovas@gmail.com

Website: <http://www.daukanto.vilnius.lm.lt>